

QOZOQ TILI VA ADABIYOTI FANIDAN UMUMIY O'RTA, O'RTA MAXSUS, KASB-HUNAR VA MAKTABDAN TASHQARI DAVLAT TA'LIM MUASSASALARI PEDAGOG KADRLARINING MALAKA TOIFALARI TEST TIZIMI UCHUN TEST SPETSIFIKATSIYASI

Mazkur test spetsifikatsiyasining maqsadi pedagog kadrlarning **qozoq tili va adabiyot** fanidan bilim darajasini aniqlash uchun qo'llaniladigan test savollari strukturasi va unga qo'yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

Mazkur hujjatga aprobat siyalar natijasida **qo'shimchalar, o'zgartirishlar va tuzatishlar** kiritilishi mumkin.

I. Qozoq tili va adabiyot fanidan bilimlarni baholashning test sinovi tartibi

Pedagog kadrlarning qozoq tili va adabiyot fanidan bilimlarini baholashning test sinovi tartibi kompyuter orqali onlayn tarzida test savollariga javob berishdan iborat.

II. Qozoq tili va adabiyot fanidan bilimlarni baholashda test sinovi qamrab olgan qozoq tili va adabiyot fanining mazmun sohalari

Qozoq tili va adabiyot fanidan pedagog kadrlar bilimlarini baholashda test sinovi topshiriqlari umumiy o'rta ta'lim maktablari qozoq tili va adabiyot kursining 5-11-sinflari materiallari hamda Davlat ta'lim standartiga mos va turdosh bo'lgan kitoblar asosida **qozoq tili va adabiyot fanining** quyidagi **mazmun sohalari**ni qamrab oladi:

1. Pedagogning qozoq tili fani bo'yicha **fonetika** bo'limi yuzasidan fonemalar tasnifi va uslubiylatini tushuna olishi, fonetik o'zgarishlarni orfoepik qoidalar nuqtai nazaridan tahlil qila olishi, ohang va urg'uni nutqda qo'llay olishi;

leksikologiya bo'limi yuzasidan so'zlarning ko'chma ma'nosi, uslubiyl xususiyatlari va atamalarni farqlay olishi, ulardan nutqda to'g'ri foydalana olishi, qozoq tili leksikasining rivojlanishi hamda boyishi manbalarini izohlay olishi;

grammatika bo'limi yuzasidan so'z turkumlari, undov, modal va taqlid so'zlar, ularning otlashishi hamda uslubiyl xususiyatlarini tushuna olishi va izohlay olishi, so'z birikmasi gap va uning grammatik belgilari, dialogik nutq belgilari, gap bo'lagining tiplari, sodda va qo'shma gaplar ma'nodoshligini, sintaktik qurilmalarni, ko'chirma gap, matnning o'ziga xos xususiyatlarini farqlay olishi va muloqotda grammatik hamda sintaktik birliklardan o'rinli foydalana olishi, matn ustida ishlay olishi.

2. Pedagogning **qozoq adabiyoti** fani bo'yicha mustaqil o'qish uchun tavsiya etilgan asarlarda tasvirlangan voqea-hodisalar mazmunini tushunishi, asar qahramonlariga munosabat bildiray olishi;

xalq og'zaki ijodi, mumtoz, zamonaviyl va jahon adabiyoti namunalarini (nasriyl, she'riyl, dramatik asar yoki ulardan olingan parchani) farqlashi va tahlil qila olishi; badiiyl tasvir vositalarini farqlay olishi, ularni berilgan matndan topib,

tahlilda foydalana olishi; asarning g'oyaviy-badiiy xususiyatini tahlil qila olishi; matn ustida ishlay olishi; she'riy san'at turlari, janr xususiyatlarini ajrata olishi;

***Eslatma 1:** qozoq tili va adabiyot fanining bu mazmun sohalari umumiy holda berilgan bo'lib, ular qozoq tili va adabiyot fanining amaldagi o'quv dasturi hamda DTS talablaridan kelib chiqib, yanada aniqlashtiriladi va bir nechta mayda mavzularga bo'linadi hamda kodifikatorda keltiriladi.*

III. Pedagogning qozoq tili va adabiyotga oid kompetensiyalarini baholash

Qozoq tili va adabiyot fanidan bilimlarni baholashda pedagoglar test sinovi topshiriqlari yordamida quyidagi **ko'nikma turlari** baholanadi:

1. Bilish
2. Tahlil qilish
3. Qo'llay olish

IV. Qozoq tili va adabiyot fanidan bilimlarni baholashning pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovida beriladigan test turlari

Qozoq tili va adabiyot fanidan bilimlarni baholashning pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovi topshiriqlari quyidagi **test turlaridan** iborat bo'lishi mumkin:

1. Y1—to'rtta javob variantli, bitta to'g'ri javobli test
2. Y2 – moslashtirishni talab qiladigan test topshirig'i
3. Y3 – har bir “to'g'ri”, “noto'g'ri”deb belgilanadigan savoldan iborat test

***Eslatma 2:** Ba'zi test turlari texnik sharoitlar sababli vaqtincha boshqa test bilan almashtirilishi mumkin.*

V. Qozoq tili va adabiyot fanidan bilimlarni baholashning pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovi spetsifikatsiyasi (formati)

№	Baholanadigan talablar	Tops hiriqlar soni	Testlar turi		Ajratilgan vaqt (min)	Murakablik darajasi	Ball
1	Fonetikaga oid testlar	2	1	Y1	1.5	1	2
			2	Y1	1.5	2	2
2	Grafika va orfografiyaga oid testlar	2	3	Y1	1.5	2	2
			4	Y1	1.5	3	2
3	Leksikologiyaga oid testlar	2	5	Y1	1.5	1	2
			6	Y3	1.5	2	2
4	Grammatika	13	7	Y1	1.5	1	2
			8	Y3	1.5	3	2
			9	Y1	1.5	2	2

			10	Y1	1.5	2	2
			11	Y1	1.5	2	2
			12	Y2	1.5	3	2
			13	Y1	1.5	2	2
			14	Y1	1.5	2	2
			15	Y1	1.5	2	2
			16	Y1	1.5	3	2
			17	Y1	1.5	2	2
			18	Y2	1.5	3	2
			19	Y1	1.5	2	2
5	Uslubiyat. Nutq madaniyati	3	20	Y1	1.5	2	2
			21	Y1	1.5	1	2
			22	Y3	1.5	2	2
6	Punktuatsiya	2	23	Y1	1.5	1	2
			24	Y1	1.5	1	2
7	Xalq og‘zaki ijodi	1	25	Y1	1.5	2	2
8	Qadimgi davrlardan boshlab XX asrgacha bo‘lgan adabiyot	1	26	Y1	1.5	2	2
10	Qadimgi davrlardan boshlab XX asrning I choragidagi adabiyot	2	27	Y1	1.5	2	2
			28	Y1	1.5	3	2
11	Qadimgi davrlardan boshlab XX asrning II yarmidagi adabiyot	2	29	Y1	1.5	1	2
			30	Y1	1.5	2	2
12	Jadid adabiyoti	1	31	Y1	1.5	2	2
13	XX asr adabiyoti	3	32	Y1	1.5	1	2
			33	Y1	1.5	2	2
			34	Y2	1.5	3	2
14	Mustaqillik davri adabiyoti	1	35	Y1	1.5	2	2
15	Adabiyot nazariyasi	2	36	Y1	1.5	2	2
			37	Y3	1.5	2	2
16	Jahon adabiyoti	1	38	Y1	1.5	2	2

17	Matn ishlash ustida	2	39	Y1	1.5	2	2
			40	Y3	1.5	1	2
		40		Y1 – 32 Y2 – 3 Y3 – 5	1.5*40 =60	1 – 8 2 – 24 3 – 8	40*2= 80

Eslatma 3: Test sinovning yuqorida keltirilgan (testlar soni, turi, ajratilgan vaqti, bali, murakkablik darajasi) ko'rsatkichlariga tajriba-sinov natijalari va ilmiy asosli tahlilidan kelib chiqib, tegishli o'zgartirishlar kiritilishi mumkin.

VI. Qozoq tili va adabiyoti fani mazmun elementlari kodifikatori

Qozoq tili va adabiyot fanidan bilimlarni baholashda test sinovi topshiriqlarini tuzish uchun qozoq tili va adabiyot fani mazmun elementlari kodifikatori umumiy o'rta ta'lim muassasalari o'qituvchilariga qo'yiladigan qozoq tili va adabiyot fani o'quv dasturi mazmuni asosida tuzilgan.

Qozoq tili va adabiyot fani mazmun elementlari kodifikatori umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'qitiladigan qozoq tili va adabiyot fani dasturida ko'zda tutilgan barcha mazmun elementlari va DTS talablarini qamrab oladi.

Jadvalning birinchi ustunida qozoq tili va adabiyot fanining mazmun sohalari kodi, ikkinchi ustunda attestatsiya test sinovida baholanadigan mazmun elementi keltirilgan.

Soha kodi	Milliy test sinovida baholanadigan mavzular ro'yxati
I	Qozoq tili
101	Til haqida ma'lumot. Fonetika.
102	Grafika. Orfografiya
103	Leksikologiya
104	Morfologiya (So'z tarkibi. So'z yasalishi)
105	Morfologiya (Mustaqil so'z turkumlari. Ot, sifat)
106	Morfologiya (Mustaqil so'z turkumlari. Son, ravish, olmosh)
107	Morfologiya (Mustaqil so'z turkumlari. Fe'l)
108	Morfologiya (Yordamchi so'z turkumlari va alohida olingan so'zlar)
109	Sintaksis (Teng va tobe bog'lanish. So'z birikmasi sintaksisi)
110	Sintaksis (Sodda gap sintaksisi. Gap bo'laklari)
111	Sintaksis (Sodda gap sintaksisi. Uyushgan bo'laklar, ajratilgan bo'lak)
112	Sintaksis (Qo'shma gaplar sintaksisi)
113	Uslubiyat. Nutq madaniyati.
114	Punktuatsiya
II	Adabiyot

201	Xalq og‘zaki ijodi
202	Qadimgi davrlardan boshlab XX asrgacha bo‘lgan adabiyot
203	Qadimgi davrlardan boshlab XX asrning I choragidagi adabiyot
204	Qadimgi davrlardan boshlab XX asrning II yarmidagi adabiyot
205	Jadid adabiyoti
206	XX asr adabiyoti.
207	Mustaqillik davri adabiyoti
208	Adabiyot nazariyasi.
209	Jahon adabiyoti
115	Matn ustida ishlash

VI. Qozoq tili va adabiyot fanidan bilimlarni baholashning milliy test sinovi topshiriqlarini baholash mezonlari

Har bir test bir xil baholash mezonlariga ko‘ra baholanadi.

1. To‘rtta javob variantli, bitta to‘g‘ri javobli testni baholash mezonlari:

Agar belgilangan javob to‘g‘ri bo‘lsa, 2 ball

Agar belgilangan javob noto‘g‘ri bo‘lsa, 0 ball

2. Moslashtirishni talab qiladigan test topshirig‘i:

Agar belgilangan javob to‘g‘ri bo‘lsa, 2 ball

Agar belgilangan javob noto‘g‘ri bo‘lsa, 0 ball

3. Har bir “to‘g‘ri”, “noto‘g‘ri” deb belgilanadigan savoldan iborat yopiq test:

Agar belgilangan javob to‘g‘ri bo‘lsa, 2 ball

Agar belgilangan javob noto‘g‘ri bo‘lsa, 0 ball

QOZOQ TILI VA ADABIYOTI

№	Paragraf	Punkt	Mavzu	Qiyinlik darajasi		
				1	2	3
1	1	01	Til haqida ma’lumot. Fonetika.	1	1	
2	1	02	Grafika. Orfografiya		1	1
3	1	03	Leksikologiya	1	1	
4	1	04	Morfologiya (So‘z tarkibi. So‘z	1	1	1

			yasalishi)			
5	1	05	Morfologiya (Mustaqil soʻz turkumlari. Ot, sifat)		1	
6	1	06	Morfologiya (Mustaqil soʻz turkumlari. Son, ravish, olmosh)		1	
7	1	07	Morfologiya (Mustaqil soʻz turkumlari. Feʼl)		1	1
8	1	08	Morfologiya (Yordamchi soʻz turkumlari va alohida olingan soʻzlar)		1	
9	1	09	Sintaksis (Teng va tobe bogʻlanish. Soʻz birikmasi sintaksisi)		1	
10	1	10	Sintaksis (Sodda gap sintaksisi. Gap boʻlaklari)		1	1
11	1	11	Sintaksis (Sodda gap sintaksisi. Uyushgan boʻlaklar, ajratilgan boʻlak)		1	1
12	1	12	Sintaksis (Qoʻshma gaplar sintaksisi)		1	
13	1	13	Uslubiyat. Nutq madaniyati.	2	1	

14	1	14	Punktuatsiya		1	
15	2	01	Xalq ogʻzaki ijodi		1	
16	2	02	Qadimgi davrlardan boshlab XX asrgacha boʻlgan adabiyot		1	
17	2	03	Qadimgi davrlardan boshlab XX asrning I-choragidagi adabiyot		1	1
18	2	04	Qadimgi davrlardan boshlab XX asrning II yarmidagi adabiyot	1	1	
19	2	05	Jadid adabiyoti		1	
20	2	06	XX asr adabiyoti.	1	1	1
21	2	07	Mustaqillik davri adabiyoti		1	
22	2	08	Adabiyot nazariyasi.		2	
23	2	09	Jahon adabiyoti		1	
24	1	15	Matn ustida ishlash	1	1	1

			Jami:	8	24	8

Eslatma 4: Har bir test topshirig‘ini bajarish uchun 1,5 minut vaqt ajratiladi.

VI. Test sinovlariga tayyorgarlik ko‘rish uchun tavsiya etiladigan adabiyotlar:

I. Ona tili

I. Қазақ тілі

- I.1. Қазақ тілі (5- сынып) У.Байкабилов және т.б. “ О‘zbekiston”баспасы. 2020
- I.2. Қазақ тілі (6- сынып). Ә.Исабаев және т.б. “ Sharq”баспасы 2017
- I.3. Қазақ тілі (7- сынып). Д.Айтбаев және т.б.. “ О‘zbekiston”баспасы, 2017
- I.4. Қазақ тілі (8- сынып). Д.Айтбаев және т.б.. “ О‘zbekiston”баспасы, 2018
- I.5. Қазақ тілі (9- сынып). Д.Айтбаев және т.б.. “ О‘zbekiston”баспасы 2019
- I.6. Қазақ тілі (10- сынып). Д.Айтбаев және т.б.. “ О‘zbekiston”баспасы, 2018
- I.7. Қазақ тілі (11- сынып). Д.Айтбаев және т.б.. “ О‘zbekiston”баспасы, 2018

II. Әдебиет

- II.1. Әдебиет (5- сынып) Қ.Сейданов және т.б. “О‘zbekiston” баспасы, 2020
- II.2. Әдебиет (6- сынып) Е.Абдувалитов және т.б. “Sharq” баспасы, 2017
- II.3. Әдебиет (7- сынып) Қ.Сейданов және т.б. “О‘zbekiston” баспасы, 2017
- II.4. Әдебиет (8- сынып) Е.Абдувалитов және т.б. О‘zbekiston», , 2019
- II.5. Әдебиет (9- сынып). Қ.Сейданов және т.б. “О‘zbekiston” баспасы, 2019
- II.6. Әдебиет (10- сынып) Қ.Сейданов және т.б. “О‘zbekiston” баспасы.2017
- II.7. Әдебиет (11- сынып) Қ.Сейданов және т.б. “О‘zbekiston” баспасы. 2018

III. Qo‘shimcha adabiyotlar (To‘liq o‘qib chiqiladi)

- III.1 С.Бегалин. «Бала Шоқан» (повест) (5- сынып)
- III.2. Ы.Алтынсарин. “Қыпшақ Сейіткүл” (әңгіме) (6- сынып)
- III.3. М.Әуезов. “Көксерек” (әңгіме) (7сынып)
- III.4. М.Мақатов. “Аққулар ұйықтағанда” (повест)(8- сынып)
- III.5. Лиро-эпос жырлары.“Қыз Жібек” (дастаны) (9- сынып)
- III.6. Ж.Аймауытов. “ Ақбілек” (10- сынып)
- III.7. С.Сейфуллин. “Көкшетау” (поэма) (11- сынып)